

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2021. gada 14. janvārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. pants – Tiesības uz īpašumu – Pamattiesību hartas 47. pants – Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību – Pamatlēmums 2005/212/TI – Noziedzīgi iegūtu līdzekļu, nozieguma rīku un īpašuma konfiskācija – Direktīva 2014/42/ES – Nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšana un konfiskācija Eiropas Savienībā – Valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēta kontrabandas izdarīšanai izmantota īpašuma konfiskācija par labu valstij – Labticīgai trešai personai piederošs īpašums

Lietā C-393/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Apelativen sad – Plovdiv* (Plovdivas apelācijas tiesa, Bulgārija) iesniedza ar 2019. gada 16. maija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 21. maijā, kriminālprocesā pret

OM,

piedaloties:

Okrazhna prokuratura – Haskovo,

Apelativna prokuratura – Plovdiv,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], K. Toadere [*C. Toader*], M. Safjans [*M. Safjan*] (referents) un N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

ģenerāladvokāts: M. Kampos Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Okrazhna prokuratura – Haskovo* vārdā – *V. Radeva-Rancheva*, pārstāve,
- *Apelativna prokuratura – Plovdiv* vārdā – *I. Perpelov*, pārstāvis,
- Grieķijas valdības vārdā – *M. Tassopoulou*, *S. Charitaki* un *A. Magrippi*, pārstāves,
- Eiropas Komisijas vārdā – *Y. Marinova* un *R. Troosters*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2020. gada 25. jūnija tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 17. panta 1. punktu un 47. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts kriminālprocesā, kas uzsākts pret OM, saistībā ar tāda īpašuma konfiskāciju pēc viņa notiesāšanas par kontrabandu lielā apmērā, kurš ir izmantots minētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai, bet pieder labticīgai trešai personai.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Pamatlēmums 2005/212/TI

- 3 Padomes Pamatlēmuma 2005/212/TI (2005. gada 24. februāris) par noziedzīgi iegūtu līdzekļu, nozieguma rīku un īpašuma konfiskāciju (OV 2005, L 68, 49. lpp.) 3. apsvērumā ir noteikts:

“Saskaņā ar Vīnes Rīcības plāna 50. punkta b) apakšpunktu piecos gados kopš Amsterdamas Līguma stāšanās spēkā, ņemot vērā labticīgu trešo personu tiesības, ir jāuzlabo un vajadzības gadījumā jātuvina valstu tiesību akti, kas reglamentē noziedzīgās darbībās iegūtu līdzekļu arestēšanu un konfiskāciju.”

- 4 Saskaņā ar šī pamatlēmuma 1. panta “Definīcijas” trešo un ceturto ievilkumu:

“Šajā pamatlēmumā:

[..]

- “nozieguma rīki” ir jebkāds īpašums, kas jebkā, pilnīgi vai daļēji izmantots vai ko paredzēts izmantot, lai izdarītu noziedzīgu nodarījumu vai noziedzīgus nodarījumus,
- “konfiskācija” ir pēc tiesvedības par noziedzīgu nodarījumu vai noziedzīgiem nodarījumiem tiesas uzlikts sods vai pasākums, kas beidzas ar galīgu īpašuma atņemšanu.”

- 5 Minētā pamatlēmuma 2. pantā “Konfiskācija” ir noteikts:

“1. Katra dalībvalsts veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai tā varētu pilnībā vai daļēji konfiscēt nozieguma rīkus un līdzekļus, kas iegūti no noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem sods ir brīvības atņemšana uz laiku, kas ilgāks par vienu gadu, vai arī konfiscēt īpašumu, kura vērtība atbilst šādu līdzekļu vērtībai.

2. Attiecībā uz nodarījumiem nodokļu jomā, lai noziegumu izdarītājiem liegtu iespēju izmantot noziedzīgi iegūtus līdzekļus, dalībvalstis var izmantot procedūras, kas nav kriminālprocesi.”

- 6 Saskaņā ar šī paša pamatlēmuma 4. pantu “Tiesiskas aizsardzības līdzekļi”:

“Katra dalībvalsts veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka ieinteresētām pusēm, ko skar 2. un 3. pantā paredzētie pasākumi, ir pieejami efektīvi tiesiskas aizsardzības līdzekļi, lai sargātu to tiesības.”

Direktīva 2014/42/ES

- 7 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/42/ES (2014. gada 3. aprīlis) par nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju Eiropas Savienībā (OV 2014, L 127, 39. lpp., un labojums – OV 2014, L 138, 114. lpp.) 9., 33. un 41. apsvērumā ir noteikts:

“(9) Šīs direktīvas mērķis ir grozīt un paplašināt [Padomes] Pamatlēmumu 2001/500/TI [(2001. gada 26. jūnijs) par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un nozieguma rīku un noziedzīgi iegūto līdzekļu identifikāciju, meklēšanu, iesaldēšanu, arestēšanu un konfiskāciju (OV 2001, L 182, 1. lpp.)] un 2005/212/TI noteikumus. Attiecībā uz dalībvalstīm, kam šī direktīva ir saistoša, minētie pamatlēmumi būtu daļēji jāaizstāj.

[..]

(33) Šī direktīva būtiski ietekmē personu tiesības – ne tikai aizdomās turēto vai apsūdzēto personu, bet arī tādu trešo personu tiesības, kurām netiek piemērota kriminālvajāšana. Tādēļ ir jāparedz konkrēti aizsardzības pasākumi un tiesiskās aizsardzības līdzekļi, lai šīs direktīvas īstenošanas gaitā nodrošinātu šo personu pamattiesību saglabāšanu.. Tas ietver to trešo personu tiesības tikt uzklautām, kas apgalvo, ka ir attiecīgā īpašuma īpašnieki, vai kas apgalvo, ka tām ir cita veida īpašuma tiesības (“reālas tiesības”, “*ius in re*”), piemēram, lietojuma tiesības. Iesaldēšanas rīkojums iesaistītajai personai būtu jāpaziņo, cik drīz vien iespējams pēc lēmuma pieņemšanas. Tomēr izmeklēšanas vajadzību dēļ kompetentās iestādes var atlikt šādu rīkojumu paziņošanu iesaistītajai personai.

[..]

(41) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi, proti, uzlabot īpašuma konfiskāciju krimināllietās, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet minēto mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.”

- 8 Šīs direktīvas 2. pantā “Definīcijas” ir paredzēts:

“Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

3) “nozieguma rīki” ir jebkāds īpašums, kurš jebkādā veidā, pilnīgi vai daļēji, tika izmantots vai kuru bija paredzēts izmantot, lai izdarītu noziedzīgu nodarījumu vai noziedzīgus nodarījumus;

4) “konfiskācija” ir īpašuma galīga atņemšana, ko tiesa norīkojusi saistībā ar noziedzīgu nodarījumu;

[..].”

- 9 Minētās direktīvas 3. pantā “Darbības joma” ir noteikts:

“Šo direktīvu piemēro noziedzīgiem nodarījumiem, uz kuriem attiecas:

- a) Konvencija, kas izstrādāta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K3. panta 2. punkta c) apakšpunktu par cīņu pret korupciju, kurā iekļautas Eiropas Kopienu amatpersonas vai Eiropas Savienības dalībvalstu amatpersonas [..];

- b) Padomes Pamatlēmums 2000/383/TI (2000. gada 29. maijs) par pastiprinātu aizsardzību, izmantojot kriminālsodus un citas sankcijas, pret naudas viltošanu saistībā ar euro ieviešanu [(OV 2000, L 140, 1. lpp.)];
- c) Padomes Pamatlēmums 2001/413/TI (2001. gada 28. maijs) par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem [(OV 2001, L 149, 1. lpp.)];
- d) Padomes Pamatlēmums 2001/500/TI (2001. gada 26. jūnijs) par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un nozieguma rīku un noziedzīgi iegūto līdzekļu identifikāciju, meklēšanu, iesaldēšanu, arestēšanu un konfiskāciju [(OV 2001, L 182, 1. lpp.)];
- e) Padomes Pamatlēmums 2002/475/TI (2002. gada 13. jūnijs) par terorisma apkarošanu [(OV 2002, L 164, 3. lpp.)];
- f) Padomes Pamatlēmums 2003/568/TI (2003. gada 22. jūlijs) par korupcijas apkarošanu privātajā sektorā [(OV 2003, L 192, 54. lpp.)];
- g) Padomes Pamatlēmums 2004/757/TI (2004. gada 25. oktobris), ar ko paredz minimuma noteikumus par noziedzīgu darbību pazīmēm un sodiem narkotisko vielu nelikumīgas tirdzniecības jomā [(OV 2004, L 335, 8. lpp.)];
- h) Padomes Pamatlēmums 2008/841/TI (2008. gada 24. oktobris) par cīņu pret organizēto noziedzību [(OV 2008, L 300, 42. lpp.)];
- i) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/36/ES (2011. gada 5. aprīlis) par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību, ar kuru aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/629/TI [(OV 2011, L 101, 1. lpp.)];
- j) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/93/ES (2011. gada 13. decembris) par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu, ar kuru aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2004/68/TI [(OV 2011, L 335, 1. lpp.)];
- k) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/40/ES (2013. gada 12. augusts) par uzbrukumiem informācijas sistēmām un ar kuru aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2005/222/TI [(OV 2013, L 218, 8. lpp.)],

kā arī citi juridiskie instrumenti, ja minētajos instrumentos ir īpaši paredzēts, ka šo direktīvu piemēro noziedzīgiem nodarījumiem, kas tajos saskaņoti.”

- 10 Direktīvas 2014/42 12. panta “Transponēšana” 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības vēlākais līdz 2016. gada 4. oktobrim. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.”

- 11 Šīs direktīvas 14. pantā “Vienotās rīcības 98/699/TI un dažu Pamatlēmumu 2001/500/TI un 2005/212/TI noteikumu aizstāšana” ir paredzēts:

“1. Neskarot dalībvalstu saistības attiecībā uz minēto pamatlēmumu transponēšanai valstu tiesību aktos noteikto termiņu, ar šo direktīvu attiecībā uz dalībvalstīm, kurām tā ir saistoša, aizstāj [Padomes] Vienoto rīcību 98/699/TI [(1998. gada 3. decembris), kas pieņemta, pamatojoties uz K3. pantu Līgumā par Eiropas Savienību, par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un nozieguma rīku un nelikumīgi iegūtu līdzekļu identifikāciju, meklēšanu, iesaldēšanu, arestu un konfiskāciju (OV 1998, L 333, 1. lpp.)], Pamatlēmuma 2001/500/TI 1. panta a) punktu un 3. un 4. pantu un Pamatlēmuma 2005/212/TI 1. panta pirmos četrus ievilkumus un 3. pantu.

2. Attiecībā uz dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša, 1. punktā minētās atsauces uz Vienoto rīcību 98/699/TI un noteikumiem pamatlēmumos 2001/500/TI un 2005/212/TI uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu.”

Bulgārijas tiesības

- 12 Saskaņā ar *Nakazatelen kodeks* (Kriminālkodekss, turpmāk tekstā – “NK”) 37. panta 1. punktu:

“Sodi ir:

[..]

3. pieejamā īpašuma konfiskācija;

[..].”

- 13 No NK 242. panta 1. punkta izriet, ka sods par kontrabandu lielā apmērā ir brīvības atņemšana uz laiku no trim līdz desmit gadiem un naudas sods 20 000–100 000 Bulgārijas levu (BGN) (aptuveni 10 226–51 130 EUR) apmērā.

- 14 NK 242. panta 7. un 8. punktā ir noteikts:

“(7) [..] Kontrabandas priekšmets tiek arestēts par labu valstij neatkarīgi no tā, kas ir tā īpašnieks; ja tas vairs nepastāv vai ir atsavināts, tiek noteikta summa, kas atbilst tā vērtībai valsts mazumtirdzniecības cenās.

(8) [..] Transportlīdzeklis vai tvertne, kuri tiek izmantoti to preču pārvadāšanai, kas ir kontrabandas priekšmets, tiek arestēti par labu valstij, arī tad, ja tie nepieder noziedzīgā nodarījuma izdarītājam, ar nosacījumu, ka to vērtība atbilst noziedzīgā nodarījuma smagumam.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 15 Pamatlietas faktu norises laikā OM, ko Turcijā reģistrēta sabiedrība nodarbināja kā autovadītāju, veica starptautiskus pārvadājumus ar vilcēju un puspiekabi, kuri piederēja šai sabiedrībai.
- 16 2018. gada 11. jūnijā, gatavojoties veikt pārvadājumu no Stambulas (Turcija) uz Delmenhorstu [*Delmenhorst*] (Vācija), OM pieņēma kādas personas piedāvājumu nelikumīgi pret atlīdzību veikt 2940 senu monētu pārvadājumu uz Vāciju.
- 17 2018. gada 12. jūnijā pēc Turcijas un Bulgārijas robežas šķērsošanas attiecībā uz OM tika veikta muitas pārbaude, kurā vilcējā noslēptās monētas tika atklātas.
- 18 Monētas, kuru vērtība arheoloģiskajā un numismātiskajā ekspertīzē tika noteikta 73 500 BGN (aptuveni 37 600 EUR) apmērā, vilcējs, puspiekabe, minētā vilcēja aizdedzes atslēga un reģistrācijas apliecības tika izņemtas un apkopotas kā lietiskie pierādījumi par iespējamo noziedzīgo nodarījumu.
- 19 Izmeklēšanas laikā Turcijas sabiedrības, kas bija OM darba devēja, direktors lūdza atdot vilcēju un puspiekabi, apgalvojot, ka minētajai sabiedrībai nav nekādas saiknes ar noziedzīgo nodarījumu un ka minētā īpašuma atdošana netraucēs izmeklēšanu. Par izmeklēšanu atbildīgais prokurors šo lūgumu noraidīja, to pamatojot ar to, ka atbilstoši Bulgārijas tiesībām lietiskie pierādījumi tiek saglabāti līdz

kriminālprocesa pabeigšanai un ka atdošana traucētu izmeklēšanu. Direktors lēmumu par noraidīšanu pārsūdzēja *Okrazhen sad Haskovo* (Haskovas apgabaltiesa, Bulgārija), kura to apstiprināja ar 2018. gada 19. oktobra rīkojumu, kas nav pārsūdzams.

- 20 Ar 2019. gada 22. marta spriedumu *Okrazhen sad Haskovo* (Haskovas apgabaltiesa) par kontrabandu lielā apmērā piesprieda OM sodu – brīvības atņemšanu uz trim gadiem un naudas sodu 20 000 BGN (aptuveni 10 200 EUR) apmērā. Monētas un vilcējs tika arestēti par labu valstij atbilstoši attiecīgi NK 242. panta 7. punktam un 242. panta 8. punktam. Toties puspiekabe, kura nebija tieši saistīta ar noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, tika atdota sabiedrībai, OM darba devējai.
- 21 Par šo spriedumu, ciktāl ar to tika norīkots arestēt vilcēju, OM iesniedza apelācijas sūdzību *Apelativen sad – Plovdiv* (Plovdivas apelācijas tiesa, Bulgārija), apgalvojot, ka šis arests ir pretrunā tostarp LESD, kā arī Hartas normām.
- 22 Iesniedzējtiesa norāda, ka NK 242. panta 8. punktā paredzētā transportlīdzekļa, kas ir izmantots kontrabandas priekšmeta pārvadāšanai, arests par labu valstij, protams, ir obligāts arests saistībā ar kontrabandas izdarīšanu, bet tas nav sods, pretēji NK 37. panta 1. punkta 3. apakšpunktā minētajai vainīgā īpašuma konfiskācijai.
- 23 Tomēr šai tiesai ir šaubas par NK 242. panta 8. punkta, kas ir pieņemts pirms Bulgārijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai 2007. gada 1. janvārī, saderību ar Savienības tiesību normām, it īpaši Hartas 17. panta 1. punktu un 47. pantu.
- 24 Konkrētāk, minētā tiesa uzskata, ka šajā tiesību normā paredzētais arests, tostarp, ja transportlīdzeklis, kas ir izmantots kontrabandas priekšmeta pārvadāšanai, nepieder noziedzīgā nodarījumam, varētu radīt līdzsvara trūkumu starp trešās personas – īpašnieces interesēm, kura nav piedalījusies noziedzīgajā nodarījumā un nekādā veidā nav saistīta ar to, un valsts interesi arestēt šo īpašumu, jo tas ir ticis izmantots noziedzīgā nodarījuma izdarīšanai.
- 25 Šajā ziņā iesniedzējtiesa atsauca uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2015. gada 13. oktobra spriedumu *Ūnspeđ Paket Servisi San. Ve TIC. A. Ŗ. pret Bulgāriju* (CE:ECHR:2015:1013JUD000350308), kurā tā esot nospriedusi, ka Turcijā reģistrētai sabiedrībai piederoša kravas automobiļa arests, pamatojoties uz NK 242. panta 8. punktu, ir pretrunā 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – “ECPAK”) 1. protokola 1. pantam, kura saturs ir identisks Hartas 17. panta 1. punktam. Šī tiesa esot norādījusi, ka sabiedrībai, kurai piederēja kravas automobilis, ir tikusi liegta iespēja vērsties tiesā, jo valsts tiesvedībā tai nav bijis ļauts izklāstīt savu viedokli, un tādējādi neesot ticis nodrošināts visu interešu līdzsvars.
- 26 Šajā kontekstā iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2014/42 33. apsvērumu, ņemot vērā, ka tā būtiski ietekmē personu tiesības, ir jāparedz konkrēti aizsardzības pasākumi un tiesiskās aizsardzības līdzekļi, lai šīs direktīvas īstenošanas gaitā nodrošinātu šo personu – proti, ne tikai aizdomās turēto vai apsūdzēto personu, bet arī tādu trešo personu, kurām netiek piemērota kriminālvajāšana, – pamattiesību saglabāšanu, un ka tas ietver arī to trešo personu tiesības tikt uzklautām, kas apgalvo, ka ir attiecīgā īpašuma īpašnieki.
- 27 Šajos apstākļos *Apelativen sad – Plovdiv* (Plovdivas apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai [Hartas] 17. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka negatīvi ietekmēta vispārējo interešu un prasības aizsargāt tiesības uz īpašumu līdzsvara dēļ nav pieļaujams tāds valsts tiesiskais regulējums kā [NK] 242. panta 8. punkts, saskaņā ar kuru kontrabandas lielā apmērā izdarīšanai izmantots transportlīdzeklis, kas pieder trešai personai, kura nav zinājusi, tai nebūtu bijis jāzina vai tā nebūtu varējusi zināt, ka tās darbinieks izdara noziedzīgu nodarījumu, ir jākonfiscē valsts labā?

- 2) Vai [Hartas] 47. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka nav pieļaujams tāds valsts tiesiskais regulējums kā [NK] 242. panta 8. punkts, saskaņā ar kuru transportlīdzekli, kas pieder citai personai, nevis tai, kura ir izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, var konfiscēt, nenodrošinot īpašniekam tiešu piekļuvi tiesām sava viedokļa izteikšanai?”

Par Tiesas kompetenci

- 28 *Apelativna prokuratura – Plovdiv* (Apelācijas prokuratūra Plovdivā, Bulgārija) un Grieķijas valdība secina, ka Tiesas kompetencē nav atbildēt uz prejudiciālajiem jautājumiem, jo pamatlietā aplūkotie valsts tiesību akti neietilpstot Savienības tiesību piemērošanas jomā. Tās it īpaši apgalvo, ka valsts tiesa neatsaucas ne uz vienu Savienības tiesību normu, kas ļautu konstatēt pietiekamu pamatlietas piesaisti Savienības tiesībām.
- 29 Šajā ziņā ir jānorāda, ka prejudiciālajos jautājumos tieši minētas ir tikai Hartas normas, proti, 17. pants par tiesībām uz īpašumu, kā arī 47. pants par tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu.
- 30 Jāatgādina, ka Hartas piemērošanas joma attiecībā uz dalībvalstu rīcību ir definēta tās 51. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru Hartas noteikumi attiecas uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus (spriedums, 2015. gada 6. oktobris, *Delvigne*, C-650/13, EU:C:2015:648, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 31 Hartas 51. panta 1. punktā ir apstiprināta Tiesas pastāvīgā judikatūra, saskaņā ar kuru Savienības tiesību sistēmā garantētās pamattiesības ir jāpiemēro visās situācijās, kas reglamentētas Savienības tiesībās, taču ne ārpus šādām situācijām (spriedums, 2015. gada 6. oktobris, *Delvigne*, C-650/13, EU:C:2015:648, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 32 Tādējādi, ja tiesiskā situācija neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, tad tās izskatīšana nav Tiesas kompetencē un Hartas normas, uz kurām ir izdarīta atsauce, nevar pašas pamatot šo kompetenci (spriedums, 2015. gada 6. oktobris, *Delvigne*, C-650/13, EU:C:2015:648, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 33 Līdz ar to ir jānosaka, vai tāda situācija kā pamatlietā aplūkotā – kurā trešās personas īpašums tiek konfiscēts par labu attiecīgajai dalībvalstij, pamatojoties uz to, ka tas ir ticis izmantots noziedzīgā nodarījumā, – ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.
- 34 Šajā gadījumā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa atsaucas uz Direktīvu 2014/42, kurā dalībvalstīm ir noteikti pienākumi, lai, kā tas ir precizēts tās 41. apsvērumā, atvieglotu īpašuma konfiskāciju krimināllietās.
- 35 Tomēr pamatlietā aplūkotais noziegums, kontrabanda, nav viens no tiem, kuriem saskaņā ar tās 3. pantu ir piemērojama šī direktīva, un tādējādi pamatlietā aplūkotās valsts tiesvedības priekšmets neietilpst minētās direktīvas materiālajā piemērošanas jomā.
- 36 Šajā ziņā ir jānorāda, ka ar Direktīvu 2014/42 ir daļēji aizstāts Pamatlēmums 2005/212, kurš tāpat kā šī direktīva attiecas uz nozieguma rīku un noziedzīgi iegūto līdzekļu konfiskāciju. Atbilstoši minētās direktīvas 9. apsvērumam tās mērķis ir grozīt un paplašināt tostarp šī pamatlēmuma normas.
- 37 Precīzāk, no Direktīvas 2014/42 14. panta 1. punkta izriet, ka ar to attiecībā uz dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša, ir aizstāti tikai Pamatlēmuma 2005/212 1. panta pirmie četri ievilkumi, kā arī 3. pants, un tādējādi pēc minētās direktīvas pieņemšanas šī pamatlēmuma 2., 4. un 5. pants ir atstāts spēkā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 19. marts, “*Agro In 2001*”, C-234/18, EU:C:2020:221, 48. punkts).

- 38 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Pamatlēmuma 2005/212 2. panta 1. punkta formulējumā, kas ir vispārīgāks nekā Direktīvas 2014/42 formulējums, ir paredzēts, ka “katra dalībvalsts veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai tā varētu pilnībā vai daļēji konfiscēt nozieguma rīkus un līdzekļus, kas iegūti no noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem sods ir brīvības atņemšana uz laiku, kas ilgāks par vienu gadu, vai arī konfiscēt īpašumu, kura vērtība atbilst šādu līdzekļu vērtībai”.
- 39 Šajā gadījumā par pamatlietā aplūkoto noziegumu, proti, kontrabandu lielā apmērā, var tikt piespriests sods – brīvības atņemšana uz laiku no trim līdz desmit gadiem, turklāt pastāvot iespējai arestēt transportlīdzekli, kas ir izmantots to preču pārvadāšanai, kuras ir kontrabandas priekšmets, atbilstoši NK 242. panta 8. punktam.
- 40 No tā izriet, ka Pamatlēmuma 2005/212 normas noteikti pieder pie Savienības tiesību elementiem, kuri, ņemot vērā pamatlietas priekšmetu un iesniedzējtiesas sniegtās norādes, Tiesai ir jāapsver, lai tā varētu sniegt lietderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem. Tādējādi tiesiskā situācija pamatlietā ietilpst Savienības tiesību un it īpaši šī pamatlēmuma piemērošanas jomā.
- 41 Turklāt attiecīgi tā 2. un 4. pantā ir paredzēti noteikumi par “nozieguma rīku un līdzekļu, kas iegūti no noziedzīgiem nodarījumiem,” konfiskāciju un tiesību aizsardzības līdzekļiem, kuriem ir jābūt pieejamiem personām, ko skar konfiskācijas pasākums. No tā izriet, ka ar saviem jautājumiem, kuri attiecas uz labticīgai trešai personai piederoša īpašuma konfiskācijas likumību, kā arī tiesību aizsardzības līdzekļiem, kas ir pieejami trešai personai, kuru skar konfiskācijas pasākums, iesniedzējtiesa patiesībā vēlas saņemt šo Pamatlēmuma 2005/212 normu, lasot tās Hartas 17. un 47. panta gaismā, interpretāciju.
- 42 Tādējādi Tiesas kompetencē ir atbildēt uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Par pirmo jautājumu

- 43 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Pamatlēmuma 2005/212 2. panta 1. punkts, lasot to Hartas 17. panta 1. punkta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kas pieļauj tāda rīka konfiskāciju, kurš ir izmantots nozieguma – kontrabandas lielā apmērā – izdarīšanai, ja tas pieder labticīgai trešai personai.
- 44 Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka jēdziens “konfiskācija” ir definēts Pamatlēmuma 2005/212 1. panta ceturtajā ievilkumā.
- 45 Tomēr, kā izriet no šī sprieduma 37. punkta, šī 1. panta ceturtais ievilkums ir aizstāts ar Direktīvu 2014/42 attiecībā uz dalībvalstīm, kurām šī direktīva ir saistoša.
- 46 Taču šajā gadījumā, tā kā pamatlietas fakti ir vēlāki par Direktīvas 2014/42 transponēšanas termiņu, kas atbilstoši tās 12. panta 1. punktam ir noteikts 2016. gada 4. oktobrī, tādā lietā kā pamatlietā, lai definētu jēdzienu “konfiskācija”, ir jāatsaucas uz minēto direktīvu.
- 47 Saskaņā ar šīs direktīvas 2. panta 4. punktu jēdziens “konfiskācija” ir definēts kā “īpašuma galīga atņemšana, ko tiesa norīkojusi saistībā ar noziedzīgu nodarījumu”.
- 48 No šīs tiesību normas formulējuma izriet, ka šajā kontekstā nav nozīmes tam, vai konfiskācija ir vai nav krimināltiesisks sods. Tādējādi tāds pasākums kā pamatlietā aplūkotais, kurš izraisa arestētā īpašuma galīgu atņemšanu, ko tiesa ir uzdevusi saistībā ar noziedzīgu nodarījumu, ietilpst jēdzienā “konfiskācija”.

- 49 Turpinājumā – Pamatlēmuma 2005/212 2. panta 1. punktā ir paredzēts, ka katra dalībvalsts veic pasākumus, kuri vajadzīgi, lai tā varētu pilnībā vai daļēji konfiscēt nozieguma rīkus un līdzekļus, kas iegūti no noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem sods ir brīvības atņemšana uz laiku, kas ilgāks par vienu gadu, vai arī konfiscēt īpašumu, kura vērtība atbilst šādu līdzekļu vērtībai.
- 50 Šajā ziņā ir taisnība, ka šajā tiesību normā nav tieši apzīmēta persona, kuras īpašumam var tikt piemērots konfiskācijas pasākums. Tajā ir tikai atsauce uz “rīkiem”, kas ir saistīti ar noziedzīgu nodarījumu, un nav jānosaka, kura turējumā vai īpašumā tie ir.
- 51 Tomēr Pamatlēmuma 2005/212 2. panta 1. punkts ir jālasa šī pamatlēmuma 3. apsvēruma gaismā, no kura izriet, ka ir jāņem vērā labticīgu trešo personu tiesības. No tā izriet, ka principā minētā pamatlēmuma normas ir piemērojamas arī attiecībā uz trešai personai piederoša īpašuma konfiskāciju, vienlaikus izvirzot prasību it īpaši, lai tiktu aizsargātas trešo personu tiesības, ja šīs personas ir labticīgas.
- 52 Šajā kontekstā ir jāņem vērā Hartas 17. panta 1. punkts, kurā tostarp ir paredzēts, ka ikvienai personai ir tiesības uz īpašumu, kas iegūts likumīgi, tiesības to lietot un atsavināt.
- 53 Protams, šajā tiesību normā garantētās tiesības uz īpašumu nav absolūta prerogātīva. Saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punktu tajā nostiprināto tiesību un brīvību izmantošanai var tikt noteikti ierobežojumi, ar nosacījumu, ka šie ierobežojumi patiešām atbilst Savienības vispārējo interešu mērķiem un, no izvirzītā mērķa viedokļa, nav uzskatāmi par pārmērīgu un nepieļaujamu iejaukšanos, kas aizskar šādi garantēto tiesību pašu būtību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *Adusbef* un *Federconsumatori*, C-686/18, EU:C:2020:567, 85. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 54 Šajā gadījumā Apelācijas prokuratūra Plovdivā savos rakstveida apsvērumos ir norādījusi, ka pamatlietā aplūkotā valsts tiesiskā regulējuma mērķis ir vispārējās interesēs novērst preču nelikumīgu ieviešanu valstī.
- 55 Ņemot vērā personu tiesību ievērojamo aizskārums, ko rada īpašuma konfiskācija, proti, īpašumtiesību uz to galīga atņemšana, ir jānorāda, ka, runājot par labticīgu trešo personu, kura nav zinājusi un nav varējusi zināt, ka tās īpašums ir ticis izmantots noziedzīga nodarījuma izdarīšanai, šāda konfiskācija, no izvirzītā mērķa viedokļa, ir uzskatāma par pārmērīgu un nepieļaujamu iejaukšanos, kas aizskar šīs personas tiesību uz īpašumu pašu būtību.
- 56 Līdz ar to ir jākonstatē, ka ar tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais, ciktāl tajā ir paredzēts, ka labticīgas trešās personas īpašumam, kas izmantots nozieguma – kontrabandas lielā apmērā – izdarīšanā, var tikt piemērots konfiskācijas pasākums, netiek ievērotas Hartas 17. panta 1. punktā garantētās tiesības uz īpašumu.
- 57 Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka saistībā ar Pamatlēmuma 2005/212 2. panta 1. punktu konfiskācija nevar attiekties uz labticīgu trešo personu īpašumu.
- 58 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Pamatlēmuma 2005/212 2. panta 1. punkts, lasot to Hartas 17. panta 1. punkta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kas pieļauj tāda rīka konfiskāciju, kurš ir izmantots nozieguma – kontrabandas lielā apmērā – izdarīšanai, ja tas pieder labticīgai trešai personai.

Par otro jautājumu

- 59 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Pamatlēmuma 2005/212 4. pants, lasot to Hartas 47. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kas pieļauj kriminālprocesā konfiscēt īpašumu, kurš pieder citai personai, nevis tai, kas ir izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, ja šai pirmajai personai nav pieejams efektīvs tiesību aizsardzības līdzeklis.
- 60 Ir jānorāda, ka šī pamatlēmuma 4. pantā ir paredzēts pienākums katrai dalībvalstij veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka personām, kuras skar tostarp minētā pamatlēmuma 2. pantā paredzētie pasākumi, būtu pieejami efektīvi tiesību aizsardzības līdzekļi, lai sargātu to tiesības.
- 61 Ņemot vērā Pamatlēmuma 2005/212 4. panta formulējuma vispārīgumu, personas, kurām dalībvalstīm ir jānodrošina efektīvi tiesību aizsardzības līdzekļi, nav tikai tās, kas ir atzītas par vainīgām noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, bet arī visas citas personas, kuras skar šī pamatlēmuma 2. pantā paredzētie pasākumi, un tātad to skaitā arī trešās personas.
- 62 Šajā ziņā ir arī jānorāda, ka saskaņā ar Hartas 47. panta pirmo un otro daļu ikvienai personai, kuras tiesības un brīvības, kas ir garantētas Savienības tiesībās, ir tikušas pārkāptas, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, ievērojot šajā pantā paredzētos nosacījumus, un it īpaši – tās lietas taisnīgu izskatīšanu.
- 63 It īpaši tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību nozīmē, ka trešai personai, kuras īpašumam piemēro konfiskācijas pasākumu, ir jābūt iespējai apstrīdēt šī pasākuma likumību, lai atgūtu šo īpašumu, ja konfiskācija nav pamatota.
- 64 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa savā nolēmumā ir uzsvērusi, ka trešai personai, kuras īpašumam ir piemērots konfiskācijas pasākums, nav tiešas iespējas vērsties tiesā saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu un tādējādi tā nevar efektīvi izmantot savas tiesības.
- 65 Šajos apstākļos ir jākonstatē, ka tādā lietā kā pamatlieta trešai personai, kuras īpašums ir konfiscēts, ir liegtas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību.
- 66 Turklāt šī sprieduma 63. punktā izklāstītā iemesla dēļ šis konstatējums nevar tikt atspēkots ar Apelācijas prokuratūras Plovdivā izvirzīto argumentu, saskaņā ar kuru tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā *Zakon za zadalzheniata i dogovorite* (Likums par saistībām un līgumiem) ļauj konfiscētā īpašuma īpašniekam vērsties pret notiesāto personu saistībā ar zaudējumiem, kas radušies šīs konfiskācijas dēļ.
- 67 Piedevām Eiropas Cilvēktiesību tiesa būtībā ir atzinusi, ka situācijā, kad konfiskāciju ir iniciējusi valsts un valsts tiesiskajā regulējumā un praksē nav paredzēta procedūra, ar kuras palīdzību īpašnieks var aizstāvēt savas tiesības, šī valsts nevar tai no Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas izrietošo pienākumu – izveidot šādu procedūru – izpildīt, pieprasot personai, kas nav tikusi tiesāta par noziedzīgo nodarījumu, kura rezultātā ir veikta konfiskācija, atgūt savu īpašumu no trešās personas (ECT, 2015. gada 13. oktobris, *Ūnspeđ Paket Servisi SaN. V^e TiC. A. Š.* pret Bulgāriju, CE:ECHR:2015:1013JUD000350308, 32. punkts).
- 68 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Pamatlēmuma 2005/212 4. pants, lasot to Hartas 47. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kas pieļauj kriminālprocesā konfiscēt īpašumu, kurš pieder citai personai, nevis tai, kas ir izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, ja šai pirmajai personai nav pieejams efektīvs tiesību aizsardzības līdzeklis.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 69 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) **Padomes Pamatlēmuma 2005/212/TI (2005. gada 24. februāris) par noziedzīgi iegūtu līdzekļu, nozieguma rīku un īpašuma konfiskāciju 2. panta 1. punkts, lasot to Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. panta 1. punkta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kas pieļauj tāda rīka konfiskāciju, kurš ir izmantots nozieguma – kontrabandas lielā apmērā – izdarīšanai, ja tas pieder labticīgai trešai personai.**
- 2) **Pamatlēmuma 2005/212 4. pants, lasot to Hartas 47. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kas pieļauj kriminālprocesā konfiscēt īpašumu, kurš pieder citai personai, nevis tai, kas ir izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, ja šai pirmajai personai nav pieejams efektīvs tiesību aizsardzības līdzeklis.**

[Paraksti]